

Cluj-Napoca, o comunitate conectată și generoasă

Asociativitate, filantropie și voluntariat în Cluj-Napoca

2014-2020

Document în lucru (Acest document nu este final;
el va fi supus dezbaterii și apoi publicat în formă finală).

Coordonatori grup de lucru: Alina Porumb, Asociația pentru Relații Comunitare, Simona Șerban, Fundația Comunitară Cluj, Mihaela Rus - Asociația Femeilor de Afaceri.

Grup de lucru format din: Ștefan Cibian, Asociația pentru Relații Comunitare, Larisa Dragoș, Fundația Comunitară Cluj, Cecilia Măruță, Asociația Femeilor de Afaceri, Paula Beudean, Fundația Danis pentru Dezvoltare Managerială.

Contribuitori: Dana Pîrțoc, Mariana Sălăgean, Cristina Rigman, Mădălina Mocanu, Lucian Fanea, Daniel Pop, Marton Balogh, Rarița Zbranca, Adrian Rusu, Gabriel Bădescu, Carmen Motreanu, Maria Chindriș, Nicoleta Niște, Petruța Grijincu, Dan Chiuzbăian, Carmen Ciornei, Ovidiu Moldovan.

Cuprins:

- I. Sfera de cuprindere
- II. Relația cu viziunea de dezvoltare a Clujului
- III. Analiza preliminară
- IV. Analiza de mediu și capacități
- V. Contribuția sectorului asociativ și filantropic la dezvoltarea orașului Cluj-Napoca
- VI. Probleme strategice cheie
- VII. Strategie de dezvoltare și programe operaționale
- VIII. Principii pentru operaționalizarea proiectelor
- IX. Notă metodologică
- X. Bibliografie

I. Sfera de cuprindere

În cadrul procesului de elaborare a strategiei orașului Cluj-Napoca, în acest document urmărim să luăm în considerare rolul pe care asociativitatea, filantropia și voluntariatul îl au în dezvoltarea comunității.

Astfel, vom lua în considerare:

- 1). acțiunile oamenilor în sensul asocierii, contribuțiilor filantropice și voluntariatului;
- 2). structurile formale prin care aceste roluri sunt duse la îndeplinire, în mod clar definit și organizat, incluzând aici asociațiile, fundațiile și federațiile;
- 3). influența pe care factorii sociali, culturali, economici, instituționali, legislativi, economici și tehnologici, dar și cei de ordin cetățenesc/comunitar îi au asupra acestor acțiuni și structuri.

Concepte cheie

Asociativitatea se referă la interesul și capacitatea persoanelor fizice și juridice de a se asocia pentru un scop comun clar definit, urmărind beneficii pentru un grup, o comunitate sau societate, în general.

Filantropia se referă la acțiunea persoanelor fizice și juridice de a oferi sprijin material sau financiar pentru cauze umanitare sau de interes comunitar/public. Acesta poate fi oferit ca donație, sponsorizare, contribuție financiară, prin constituirea unor fundații.

Voluntariatul se referă la acțiunile persoanelor fizice realizate pentru cauze de interes comunitar/public, fără a se urmări un câștig material.

În timp ce voluntariatul se referă la persoane fizice, asociativitatea și filantropia includ în sfera lor de cuprindere și persoane juridice. Astfel, pot exista asociații de persoane juridice, dar și contribuții materiale și financiare din partea persoanelor juridice. Astfel, firmele au un rol important în sectorul asociativ și filantropic, atât prin participarea directă în asociații, cât și prin contribuțiile financiare (sponsorizări).

Asociativitatea, filantropia și voluntariatul au în comun o serie de caracteristici:

- 1). un scop clar definit, urmărindu-se un impact benefic asupra calității vieții unor grupuri și comunități sau asupra mediului înconjurător;
- 2). o participare sau contribuție liber consimțită (fără caracter de obligativitate);
- 3). lipsa unei contraprestații economice pentru activitățile filantropice, de voluntariat sau de asociere cu scop nonprofit.

Domeniile acoperite de activitățile fără caracter patrimonial includ: arta și cultura, sportul și recreerea, educația și cercetarea, protecția mediului, sănătatea, asistența în domeniul serviciilor sociale, religia, activismul civic, drepturile omului, ajutorul umanitar și/sau filantropic, dezvoltarea comunitară, dezvoltarea socială. În cadrul acestei strategii, luăm în considerare acele acțiuni ale indivizilor, grupurilor și organizațiilor care au un caracter de continuitate sau repetabilitate, dar și cele care se desfășoară într-un cadru formal, organizat.

Deoarece nu activează ca organizații publice (în sfera guvernamentală) și nici nu au ca scop principal generarea de profit, asociațiile, fundațiile și federațiile sunt numite, în literatura de specialitate, în cercetări și în legislația relevantă din România, organizații neguvernamentale, organizații nonprofit sau organizații fără scop patrimonial. Alți termeni folosiți includ: organizații voluntare, organizații filantropice, organizații ale societății civile. Totalitatea organizațiilor neguvernamentale/nonprofit formează sectorul neguvernamental/nonprofit, numit în literatură și sectorul terțiar (al treilea sector).

Cercetările din domeniu (Ott, 2001) pun accentul pe caracteristicile de bază ale organizațiilor nonprofit. Practic, ele reiau în contextul organizațiilor nonprofit cele trei caracteristici care vizează comportamentul asociativ, filantropic și voluntariat listate anterior (punctele 4-6 de mai jos) și le completează cu trei caracteristici ce țin de structura instituțională (punctele 1-3 de mai jos):

- 1) existența unei structuri formale, instituționalizate;
- 2) caracterul privat al activității lor (faptul că sunt instituțional separate de autorități publice);
- 3) auto-reglementarea (proceduri interne de guvernare și control al activităților);
- 4) contribuția la un beneficiu public/de interes general sau comunitar;
- 5) caracterul voluntar (participarea voluntarilor în structura organizațiilor, tipic în structura de conducere, existența unei participări liber consimțite);
- 6) lipsa distribuirii profitului către asociați sau fondatori (o organizație poate avea profit, dar el este reinvestit în acord cu misiunea/scopul nepatrimonial și nu este distribuit asociaților sau fondatorilor, această caracteristică fiind elementul de diferențiere între organizațiile nonprofit de firme).

Caracterul voluntar și cel nonprofit al organizațiilor poate conduce la confuzii legate de legitimitatea existenței unui personal angajat care să asigure un management profesionist al activităților organizației. În timp ce multe organizații implică voluntari în activitatea de conducere sau au o guvernare complet voluntară, în contextul unor scopuri complexe și pe termen lung, acestea pot beneficia de existența unui personal plătit, cu competențe în aria de activitate pe care o desfășoară, fără ca acest lucru să diminueze caracterul voluntar și nonprofit al organizației. Alte modele de structurare sunt bazate complet pe voluntariat. Acest aspect este deosebit de important pentru că în orașul Cluj-Napoca și în multe locuri din lume sectorul nonprofit este un angajator important.

II. Relația cu viziunea de dezvoltare a municipiului Cluj-Napoca

Viziunea orașului Cluj Napoca face referire la oraș ca la un “ spațiu al realizării individuale și colective, cu cetățeni activi, un mediu economic creativ, complex, dinamic și competitiv, capabil să utilizeze resursele într-un mod integrat și să ofere o dezvoltare sustenabilă a comunității”. De asemenea, ca o “rețea de comunități interconectate, un laborator al creativității sociale, un oraș cu spirit tânăr, în egală măsură prietenos și responsabil”.

Un sector asociativ, filantropic și de voluntariat dezvoltat susține această viziune a unor realizări colective, bazate pe creativitatea, expertiza, responsabilitatea și generozitatea cetățenilor Clujului care sunt gata să contribuie, în mod liber consimțit, la dezvoltarea comunității, cât și a domeniilor cheie ce țin de educație, cultură, mediu, sprijin pentru grupuri vulnerabile, democrație locală etc.

III. Analiza preliminară

III. 1 Structură și diversitate

Această secțiune necesită actualizări pe baza datelor complete de la Administrația Financiară și Ministerul Justiției. Datele care au fost puse la dispoziție până acum nu sunt complete și nu permit o analiză a unor indicatori cheie.

În anul 2012, existau mai mult de 2000 de organizații nonprofit (asociații, fundații, federații) active din punct de vedere financiar și care, conform legii, au obligația de a depune bilanțul la Administrația Financiară a Municipiului. Pe baza datelor incomplete, cheltuielile anuale totale ale acestor organizații sunt de minimum 34,117,144 EUR. Organizațiile au avut puțin 3800 de angajați.

Alți indicatori de luat în calcul odată cu datele complete: numărul organizațiilor mari, mijlocii și mici (din perspectiva veniturilor/cheltuielilor), evoluția în anii 2011-2012.

Aceste date acoperă partea organizată și instituționalizată a sectorului asociativ, de voluntariat și filantropie. Pe lângă inițiativele din partea formalizată (asociații și fundații), există inițiative la nivelul comunităților și grupurilor informale, care se organizează și acționează împreună în forme care nu necesită resurse financiare, cât și asociații și fundații care nu au o activitate financiară care să necesite bilanț.

O parte din organizațiile cu continuitate acționează la nivel local, regional, național, european sau global, fiind cunoscute pentru practicile inovative și excelență în domeniul de activitate.

III.2 Resurse umane și voluntariat

Cluj-Napoca și implicit sectorul asociativ și filantropic au acces la resurse umane cu grad de educație și calificare/specializare mare și de multe ori cu mobilitate mare (în țară, regiune sau la nivel internațional). Aceste resurse umane sunt implicate ca personal plătit sau ca voluntari (în comitete directe, grupuri consultative, grupuri de experți).

Cu toate că există potențial și anumite exemple de succes, legăturile între sectorul asociativ și filantropic și experți din domeniul comunicării, managementului financiar, experți juridici sau IT etc. nu sunt încă dezvoltate suficient.

Există o dorință mare de implicare ca voluntari, în special din partea tinerilor, dar nu întotdeauna cererea și oferta de voluntariat se întâlnesc. De asemenea, există o serie de bariere inclusiv economice care limitează participarea voluntarilor. De exemplu, dacă o persoană poate oferi doar o oră de voluntariat pe săptămână, randamentul acelei ore lucrate ar putea să aibă de suferit, în condițiile în care costurile suportate de organizație cu identificarea, instruirea și supervizarea aceluși voluntar ar putea fi la fel de mari ca în situația în care ar fi utilizat un angajat pentru ora respectivă).

Oferta de cauze pentru voluntariat a crescut. De participarea voluntară beneficiază nu doar organizațiile înregistrate, ci și grupuri și comunități informale. Organizațiile nu utilizează suficient potențialul de voluntariat din partea persoanelor mai în vârstă și nici voluntariatul bazat pe vecinătate.

Datele calitative din cadrul procesului de elaborare a strategiei sunt confirmate de o cercetare sociologică recentă realizată la nivel național (Achimescu, 2013), în domeniul implicării în organizații neguvernamentale care arată o disponibilitate mai mare de implicare în rândul tinerilor, dar care nu este manifestată întotdeauna în acțiune. Atunci când ei participă, șansele ca ei să se implice într-o asociație sau fundație sunt mai mari decât la persoanele mai în vârstă. Există încă multă disponibilitate de implicare care nu este urmată de acțiune concretă.

Cea mai mare deschidere către participarea civică, conform aceluiași studiu, o au persoanele de vârstă medie, cu studii superioare, cu identitate europeană, cu multe contacte sociale, la care apelează des, cu nivel ridicat de toleranță, consumatori media și internet. Conform studiului național, sub 50% din aceste persoane participă efectiv. Cei din clasa de mijloc petrec mai mult timp ca voluntari în asociații și fundații, cât și în compania colegilor din aceste structuri.

Această disponibilitate crescută de participare e pusă în contextul în care majoritatea românilor afișează 'valori de supraviețuire mai degrabă decât valori de autorealizare', 6 din 10 români așteptând că statul să se ocupe de bunăstare și nu individul.

III.3 Filantropie și implicare în comunitate a companiilor

Există o creștere a interesului de implicare în comunitate cu donații financiare, dar și mecanisme inovative de a stimula formarea unor comunități de donatori care să pună la comun atât resurse, cât și donații recurente. Totuși, deși donațiile sunt în creștere, ca medie, și numărul de oameni implicați ca donatori este în creștere, majoritatea resurselor sunt investite pentru rezultate vizibile și imediate, nu există încă suficienți donatori care să acționeze strategic într-un domeniu de impact, oferind resurse pe termen lung. Conform studiului Tendințe în Comportamentul Filantropic realizat de către Asociația pentru Relații Comunitare, (Brașoveanu et al, 2009) percepția publicului este că organizațiile ar trebui să rezolve în special nevoi urgente și imediate și doar puțini oameni ar prioritiza rolul de mobilizare de resurse umane sau financiare al organizațiilor nonprofit.

De asemenea, se observă un interes în creștere de implicare a companiilor în comunitate, atât cu resurse proprii, cât și cu contribuția angajaților. De multe ori, aceste inițiative sunt punctuale, însă există și practici de implicare pe termen mai lung și în parteneriat cu organizații nonprofit care pot fi extinse în viitor.

III.4 Comunitate și societate civilă

Există o creștere a interesului din partea publicului de a își exprima valorile și a se asocia cu cauze în care crede și despre care află din mass media, de la prieteni sau din social media. Există din ce în ce mai multe idei și soluții din partea publicului, iar mobilizarea comunității variază în funcție de cauza și modalitatea de contactare/organizare a acesteia.

Astfel de exemple de mobilizare includ parcul din Gheorgieni și inițiative legate de biciclete și parcări, dar vedem și o creștere a activismului, de exemplu, protestele legate de Roșia Montană. De asemenea, există o creștere a interesului din partea părinților de implicare în procesul educațional și a inițiativelor școlilor.

III.5 Sector asociativ, filantropic și de voluntariat

Clujul are un sector asociativ și filantropic foarte dezvoltat, cu o serie de organizații cu excelență în domenii cheie (educație, tineret, cultură, servicii sociale, voluntariat, filantropie și altele). Modalitățile de finanțare au trecut printr-o serie de schimbări, obligând organizațiile să se orienteze fie spre fonduri de dimensiuni mai mari (fonduri structurale, cu impact regional sau național), fie spre fonduri din partea comunității, cu anumite limite legate de continuitatea acestora și costul de atragere de resurse.

Există o conectare mare la practică națională și internațională și import de bune practici. Doar o parte din aceste organizații mari sunt implicate la nivel local, dar chiar și în acest context, ele pot avea un impact social și economic important și asupra comunității locale.

Există o vizibilitate mică pe plan local a acestor organizații cauzată de lipsa de cercetări/date agreate sau comunicarea publică deficientă a acestor date. Din aceste motive, impactul social și economic al organizațiilor neguvernamentale nu este suficient cunoscut în comunitate, iar organizațiile nu sunt tratate ca un investitor important, deși oferă locuri de muncă și cheltuiesc resurse în comunitate.

De asemenea, organizațiile care activează pentru a crește calitatea vieții și incluziunea socială a persoanelor vulnerabile pot produce inclusiv un impact financiar prin scutirea unor cheltuieli ale administrației publice locale. Acest impact nu este în prezent suficient analizat pentru a determina o investiție strategică și prioritară în dezvoltarea sectorului.

Informații despre evoluția și expertiza existentă în cadrul sectorului asociativ și filantropic nu sunt larg cunoscute nici în interiorul sectorului, iar potențialul de inițiative construite în sinergie cu alte inițiative nonprofit nu este încă suficient exploatat.

Se observă o creștere a interesului pentru a comunica despre activitatea proprie și pentru a intra în relații colaborative cu alte organizații nonprofit și cu alte organizații din comunitate. Multe organizații implică un număr restrâns de oameni sau instituții în activitatea proprie, fie datorită specializării, fie din cauza lipsei de resurse pentru dezvoltare. Există investiții în a documenta activitățile organizațiilor (de exemplu prin rapoarte anuale), dar multe arii de acțiune necesită investiții în sisteme complexe de monitorizare și documentare a impactului, care sunt încă în faze incipiente. Din cauza relaționării cu un număr mic de grupuri și a dificultăților de documentare și/sau comunicare a impactului, majoritatea oamenilor din comunitate cunosc puțin rolul asociațiilor și fundațiilor. Există spațiu de a largi implicarea comunității (susținători, beneficiari, parteneri) în procesele de guvernare ale organizațiilor.

IV. Analiza de mediu și capacitate

Puncte tari	Puncte slabe
<p>-Diversitatea în creștere a sectorului, atât din perspectiva domeniilor acoperite, cât și din perspectiva tipurilor de organizații.</p> <p>- Existența unor organizații profesioniste, cu excelență în domeniul lor de activitate și continuitate în programe/servicii care este recunoscută la nivel național, regional sau internațional.</p> <p>- Calitatea resurselor umane implicate în sector este relativ mare, în special în acele organizații cu stabilitate în programe.</p> <p>- Abordări inovative și de succes a unor probleme din comunitate, atât din interiorul structurilor formale, cât și a persoanelor interesate să participe ca voluntari, donatori sau în asocieri informale.</p>	<p>- Organizațiile se concentrează pe domeniul lor de activitate - relațiile cu beneficiarii și cu un număr relativ restrâns de susținători/contributori</p> <p>- Specializare mare pe domenii/abordări, cu insuficientă dezvoltare a organizațiilor cu abordare holistică, care să își propună interconectarea de comunități</p> <p>- Documentarea impactului este problematică metodologic, mai ales pentru abordări complexe și pe termen lung și de multe ori e costisitoare</p> <p>- Diversitatea și specializarea sectorului pun probleme în comunicarea unitară, într-un mod ușor de înțeles a acestuia</p> <p>- Fluctuația mare a oamenilor în special în acțiunile și organizațiile de tineret.</p>
Oportunități	Amenințări
<p>- O tendință de creștere a încrederii în oameni: în prezent 75% din cetățenii Clujului cred că se poate avea încredere în concetățenii lor</p> <p>- Există disponibilitate pentru implicarea în comunitate și autoexprimare a valorilor, dincolo de nivelul prezent de implicare efectivă în asociații și fundații</p> <p>- Există potențial de creștere a disponibilității de implicare dinspre nouă generație, dar și datorită creșterii nivelului de trai</p>	<p>- Activitatea și impactul asociațiilor, fundațiilor, dar și al altor inițiative din domeniul voluntariatului și filantropiei sunt insuficient cunoscute</p> <p>- Chiar dacă nu este vorba de o neîncredere activă, lipsa unor informații coerente sau a unor contacte stabile nu favorizează creșterea încrederii în asociații și fundații</p> <p>- Mediu de finanțare cu fluctuații mari, cu un model bazat pe resursele comunității în formare, dar neperformant încă economic (costuri mari de relaționare cu comunitatea în raport cu contribuții în creștere, dar nu suficient de mari).</p>

V. Contribuția sectorului asociativ și filantropic la dezvoltarea strategică a municipiului Cluj-Napoca

- **Acces la grupuri comunitare specifice** și la capitalul de încredere dezvoltat în relațiile cu aceste grupuri;
- **Expertiză în domenii cheie**, inclusiv prin participare voluntară, dar și prin acoperirea contra-cost a unor servicii specializate relevante pentru comunitate.
- **Capital și finanțări atrase spre oraș**, cu contribuție la dezvoltarea economică locală (de exemplu prin organizarea de conferințe se susține atât componentă de turism; cumpărarea de servicii sau produse din Cluj Napoca susține anumite ramuri economice).
- **Existența unui mediu organizat** pentru mobilizarea resurselor umane și financiare.
- **Servicii furnizate comunității sau unor grupuri vulnerabile** în funcție de specificul fiecărei organizații, inclusiv servicii care conduc la economii în sectorul public prin schimbarea pozitivă a situației economice, sociale sau de sănătate a unor beneficiari de ajutoare publice.
- **Eficiență:** costuri competitive datorită specializării și utilizării resurselor voluntare.
- **Creșterea capitalului social:** organizațiile aduc împreună oameni cu experiențe variate, creând un cadru de dialog și participare.
- **Relații favorabile cu alte comunități din țară sau din straintate:** Clujul este deja un hub de expertiză în care organizațiile clujene sunt prezente cu rol de lider sau bune practici la nivel național și internațional, atrăgând expertiză și resurse prin aceste relații naționale sau internaționale.

VI. Probleme strategice cheie

Problema 1. Lipsa, la nivelul comunității clujene, a unei sincronizări între oferta, nevoile de servicii ONG și resursele disponibile în comunitate pentru acoperirea unor domenii cheie și un acces echilibrat la servicii pentru diverse zone/categorii sociale.

Problema 2. Lipsa unor mecanisme agreate la nivelul organizațiilor și comunității pentru transparență și comunicarea publică a activităților și impactului acestora

Problema 3. Insuficiență de coeziune între organizațiile neguvernamentale clujene și între acestea și alți actori comunitari activi în domeniile acoperite de organizații.

Problema 4. Lipsa unor soluții pe termen lung pentru continuitatea și durabilitatea organizațiilor.

Problema 5. Lipsa unor mecanisme pentru susținerea bunei guvernări și performanței, în special pentru organizațiile noi și pentru implicarea voluntarilor.

VII. Strategie de dezvoltare și programe operaționale

Problema 1. Lipsa, la nivelul comunității clujene, a unei sincronizări între oferta, nevoile de servicii ONG și resursele disponibile în comunitate pentru acoperirea unor domenii cheie și un acces echilibrat la servicii pentru diverse zone/categorii sociale.

Viziune pe termen lung:

1. Locuitorii din cartierele clujene au acces la o bază de servicii nonprofit în apropierea locuinței/locurilor de muncă (centre comunitare, spații tehnologice sau culturale, școli comunitare etc)
2. Domeniile principale importante pentru comunitatea clujeană sunt acoperite cu structuri colaborative care să stimuleze dezvoltarea pe termen lung a domeniului respectiv (asociații profesionale, organizații care oferă servicii, fonduri/structuri de finanțare, organizații de advocacy).
3. Grupurile vulnerabile au acces la structuri de sprijin pentru creșterea calității vieții și o bună incluziune în viața comunității.
4. Există structuri de cooperare pe domenii de activitate care aduc împreună sectorul public, cel nonprofit și cel de afaceri pentru abordarea strategică a problemelor și oportunităților.

1.1 Program operațional: Creșterea impactului coagulat al ONG-urilor în sectoare cheie ale comunității

1.2 Propuneri proiecte:

P1. Crearea unei hărți a ONG-urilor clujene și a ofertelor lor către beneficiari.

P2. Studiu privind impactul coagulat al asociațiilor și fundațiilor pe domenii cheie de activitate și la nivel comunitar.

P3. Realizarea unei cercetări ample în scopul identificării nevoilor comunitare pornind de la date cheie/domenii, implicarea organizațiilor cu expertiză și strategia de dezvoltare a Clujului.

P4. Stimularea de parteneriate în domenii cheie (guvernare laterală), utilizând expertiză deja existentă în sectorul ONG și în sprijinul altor actori comunitari (autorități și instituții publice, grupuri de cetățeni, sector afaceri, presă).

P5. Stimularea dezvoltării de noi organizații, pornind de la grupuri de inițiativa existente sau domenii/cartiere neacoperite.

Problema 2: Lipsa unor mecanisme agreate la nivelul organizațiilor și comunității pentru transparență și comunicarea publică a activităților și impactului acestora

Viziune pe termen lung:

1. Informarea comunității asupra inițiativelor, resurselor investite și rezultatelor din domeniul asociativ, de filantropie și voluntariat (ONG, grupuri de inițiativă, parteneriate/structuri intersectoriale).

2. Un sector asociativ și filantropic transparent și responsabil în relație cu actorii din comunitate care îi susțin sau beneficiază de activitatea sa, capabil de autoreglementare și de a comunica în mod articulat și documentat impactul său în comunitate.

2.1 Program operațional: Comunicarea, la nivelul comunității clujene, a impactului organizațiilor nonprofit în economia locală și incluziunea socială a grupurilor vulnerabile

2.2 Propuneri proiecte:

P1. Crearea unei platforme online care să prezinte inițiativele, resursele necesare/investite și rezultatele din domeniul asociativ, de filantropie și voluntariat.

P2. Sprijin pentru organizații și grupuri de organizații în crearea unor standarde de transparență și documentare a impactului în funcție de domeniul de activitate.

P3. Crearea unui mecanism care să stimuleze implicarea strategică a presei clujene și a experților în comunicare în activitatea asociațiilor, fundațiilor și în alte inițiative bazate pe voluntariat și cooperare.

P4. Crearea unui sistem de premiere a excelenței în domeniul practicilor nonprofit.

Problema 3. Insuficientă coeziune între organizațiile neguvernamentale Clujene și între acestea și alți actori comunitari activi în domeniile acoperite de organizații.

Viziune pe termen lung:

1. O comunitate activă a organizațiilor nonprofit care să permită inițiative în cooperare, colaborarea cu alte instituții locale și creșterea sectorului.
2. Existența unor organizații de infrastructură, care să permită formarea de legături și o abordare holistică și strategică a unor probleme cheie ale sectorului și comunității.

Notă: Dată fiind diversitatea sectorului asociativ, filantropic și de voluntariat, punem accentul pe una sau mai multe structuri colaborative, cu lideri multipli, în funcție de expertiză și nu pe o centralizare excesivă, care ar conduce la probleme de legitimitate și reprezentativitate.

Astfel de structuri pot include organizații existente de genul centrului de voluntariat și a fundației comunitare, structuri federative pe domenii (tineret, cultură), fundații/fonduri destinate finanțării dezvoltării unor domenii/sectoare, organizații de cercetare și evaluare și alte tipuri de parteneriate sau 'clustere' care să aducă împreună organizațiile de infrastructura sau anumite tipuri de organizații relevante domeniului acoperit.

3.1 Program operațional: Stimularea parteneriatului intra și intersectorial între ONG-urile clujene și alți actori comunitari.

3.2 Propuneri de proiecte:

P1. Hartă a organizațiilor de infrastructură și a ofertei lor pentru membri/ beneficiari nonprofit, cât și pentru inițitive noi din partea voluntarilor și donatorilor.

P2. Stimularea comunicării între ONG-urile dintr-un domeniu, cât și între domenii prin susținerea unor mecanisme de comunicare informală și construcție de rețele.

P3. Stimularea creării de noi parteneriate sau organizații care să abordeze pe termen lung probleme sectoriale și comunitare într-un mod holistic/integrat.

Problema 4. Lipsa unor soluții pe termen lung pentru continuitatea și durabilitatea organizațiilor.

Viziune pe termen lung:

1. Există o susținere continuă din partea comunității și a autorităților publice pentru organizațiile inovative și cu excelență pe termen lung în domeniul de activitate, inclusiv prin finanțarea de costuri de bază, expertiză pro bono, facilități locale și sprijin o bază permanente de resurse.
2. Inițiativele nonprofit noi și grupurile comunitare beneficiază de sprijin financiar adaptat la experiența și capacitatea acestor grupuri și de participare voluntară și sunt susținute de organizațiile de infrastructură nonprofit și instituții publice.
3. Se formează o clasă de mijloc a organizațiilor și inițiativelor nonprofit, susținută prin participarea cu resurse de voluntariat și donații din partea persoanelor fizice și a comunității de afaceri.
4. Organizațiile ofertante de servicii recuperează o parte din costuri din comunitate/de la beneficiari prin existența unor servicii plătite/plătite parțial sau subvenționate în cazul serviciilor pentru grupuri vulnerabile.
5. Filantropia și voluntariatul devin o obișnuință pentru cel puțin jumătate din locuitorii Clujului și firmele clujene.

4.1 Program operațional: Crearea unui mecanism de finanțare sustenabilă care să întărească independența și anduranță ONG-urilor clujene

4.2 Propuneri proiecte:

P1. Formarea unor bugete strategice la nivelul autorităților publice cu participarea sectorului privat (scop: susținerea pe termen lung și extinderea unor domenii comunitare, inclusiv fond de cofinanțare la proiecte mai mari: europene sau structurale).

P2. Diferențierea susținerii financiare pe tipuri de organizații prin alocarea unei secțiuni din buget pentru inițiative noi și abordări inovative.

P3. Contractarea de către autoritățile publice a serviciilor de susținere a grupurilor vulnerabile printr-un sistem agreat de evaluare a rezultatelor.

P4. Susținerea unor platforme prin care se pot întâlni proiectele/inițiativele comunitare cu donatori persoane fizice și firme, voluntari (cu sprijinul primăriei, fundației comunitare, centrului de voluntariat și a altor organizații nonprofit de infrastructură pe domenii cheie).

Problema 5: Lipsa unor mecanisme pentru susținerea bunei guvernări și performanței în cadrul organizațiilor nonprofit.

Viziune pe termen lung:

1. Organizațiile au o guvernare și un management performant și pot menține sisteme de planificare participativă, evaluare și comunicare prin care să includă beneficiari și susținători în structura de guvernare, să construiască și să mențină încrederea comunității.
2. Organizațiile sunt competitive pe piața muncii și un loc în care profesioniștii își doresc să activeze (ca personal plătit, board sau voluntari cu expertiză).
3. Resursele umane din organizații (inclusiv voluntarii) au acces la sisteme de instruire realizate de către organizații cu expertiză sau alți actori comunitari.
4. Organizațiile sunt la curent atât cu practica din domeniul nonprofit din Cluj-Napoca, cât și cu modele de bună practică de la nivel național și internațional, fiind capabile să propună și să implementeze soluții performante și inovative în domeniul dezvoltării comunitare/sociale sau în propriul domeniu de activitate.

5.1 Program operațional: crearea unui sistem de informare/instruire pentru organizații utilizând expertiza din comunitate (organizații cu experiență, programe educaționale ale universităților). Structurarea serviciilor pentru organizații și pentru specializarea pe arii cheie.

5.2 Propuneri proiecte:

P1. Susținerea prin resurse informaționale și educaționale a atragerii de membri, voluntari și donatori, comunicarea cu comunitatea și construcția de parteneriate.

P2. Stimularea participării practicienilor din ONG la programele postuniversitare relevante.

P3. Utilizarea oportunităților de dezvoltare prin organizarea la Cluj a unor conferințe naționale și internaționale pentru a sprijini un număr mai mare de organizații (burse de participare).

VIII. Principii pentru operaționalizarea proiectelor

1. Colaborare: implicarea actorilor din interiorul sectorului asociativ, filantropic și de voluntariat, cât și din alte sectoare.

2. Evitarea duplicării serviciilor/infrastructurii: cercetare privind tipul de organizații existente și punctele lor tari pe care se poate construi durabil.

3. Transparență și investiție în planificarea participativă și consultare proactiva.

4. Susținerea capacităților de acțiune la nivelul beneficiarilor (atât ONG-urile în relație cu proprii beneficiari, cât și inițiativele de infrastructură în relație cu ONG-urile care vor beneficia de acestea).

5. Contractare la nivel de servicii pentru inițiative diverse, atât în componentă de strategie care se axează pe sectorul asociativ, filantropic și de voluntariat, cât și în alte arii strategice unde expertiza ONG-urilor este relevantă.

6. Abordare durabilă și responsabilă (pe termen lung, etică, cu minimizarea impactului negativ asupra mediului înconjurător sau a unor grupuri vulnerabile).

IX. Notă metodologică:

Acest document a fost elaborat în cadrul grupului de lucru de asociativitate, filantropie și voluntariat. El se bazează pe o serie de întâlniri de dialog cu practicieni din domeniul nonprofit din Cluj și cu donatori și reprezentanți ai primăriei. Întâlnirile de dialog au pornit de la explorarea contextului local și a tendințelor, definirea obstacolelor și construirea unor soluții. Ariile explorate au fost apoi comparate cu datele cantitative și calitative din studiile existente.

X. Bibliografie:

Legislația în domeniu:

- OG 26/2000 cu privire la asociații și fundații cu modificările și completările ulterioare.
- L195/2001: Legea Voluntariatului, cu modificările și completările ulterioare
- L32/1994, Legea Sponsorizării și a Mecenatului, cu modificările și completările ulterioare
- Codul Fiscal al României

Studii despre asociativitate, filantropie și participare civică realizate la nivel național:

- Achimesc, Vlad (coord.) Inițiativa pentru Societatea Civilă, Cercetare Sociologică, Principalele Concluzii, Fundația Multimedia pentru democrație locală, 2013
- Brașovean, Ioana; Gheorghe, Cătălin; Pirtoc, Dana; Porumb, Alina Tendințe în Comportamentul Filantropic, Asociația pentru Relații Comunitare, 2008
- Constantinescu, Ștefan Atlasul Economiei Sociale, România, Institutul de Economie Socială, 2012
- Lambriu, Mihaela; Vameșu, Ancuța România Sectorul neguvernamental - profil, tendințe, provocări, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile 2010
- Barometrul de Opinii al Liderilor ONG, sondaj național online în rândul reprezentanților ONG din România, Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile, 2011.

Studii și cercetări realizate la nivel internațional:

- Salamon, Lester M., What is the Nonprofit Sector and Why Do We Have It? (1999), Published in The Nature of Nonprofit Sector, coordinated by J. Steven Ott, 2001, Westview Press
- Porter, Michael E. and Kramer, Mark R., 'Philanthropy's New Agenda: Creating Value', *Harvard Business Review*, 1999, November–December, p. 123.
- Peter Frumkin, 'Strategic Giving: The Art and Science of Philanthropy', 2006, Chicago, IL: University of Chicago Press, p. 21.
- Helmut K. Anheier and Diana Leat, 'Creative Philanthropy: Towards A New Philanthropy for 21st Century', 2006, London, New York: Routledge
- European Commission, Quality of life in cities, Perception survey, in 79 European cities, Regional and Urban Policy, 2013.
- European Commission, Quality of life in cities, Perception survey, in 79 European cities, Regional and Urban Policy, 2013.